Stockholms universitet

250902

Kursbeskrivning

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU V), 7,5hp

inom Förskollärarprogrammet

Kurskod: UB62VY

Höstterminen 2025

Kursansvarig	CHARLOTTE HOLMBERG, charlotte.holmberg@buv.su.se
Kursadministratör	EMMA LUNDHAG, Emma.Lundhag@buv.su.se
Lärare	ANTONIO RODRIGUEZ, antonio.rodrigues@buv.su.se CHARLOTTE HOLMBERG, charlotte.holmberg@buv.su.se LISA SJÖMILLA, Lisa.Sjomilla@buv.su.se
Examinator	CHARLOTTE HOLMBERG, charlotte.holmberg@buv.su.se

Allmänt om kursen

Mer information om kursen liksom kommunikation under kursens gång finner du i VFU-portföljen. Kurssidan i portföljen blir tillgänglig när du har registrerats på kursen. Du loggar in med din universitetsinloggning på https://vfu.su.se.

Kom ihåg att ta kontakt med din handledare i god tid!

I VFU-kurser är du som student viktig som informationslänk mellan VFU-handledare och universitetet. Du måste i god tid före kursstarten ta kontakt med din handledare och se till att handledaren har tillgång till din VFU-portfölj så att handledaren ska kunna sätta sig in i kursdokumenten som finns där.

Registerutdrag från polismyndigheten inför VFU

Riksdagen har beslutat att lärarstudenter om inom utbildningen genomför VFU ska genomgå registerkontroll. Denna kontroll genomförs för att öka skyddet

för barn och ungdomar och minimera riskerna för att de utsätts för olika typer av kränkningar av personer som arbetar inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg. Lärarstudenter måste så snart som möjligt ordna ett registerutdrag från polismyndigheten.

https://polisen.se/tjanster-tillstand/belastningsregistret/skola-eller-forskola/

Tänk på följande:

- Det kan ta upp till en månad att få hem utdraget.
- Utdraget ska överlämnas till rektor (eller motsvarande ansvarig) för den verksamhet där studenten ska genomföra sin VFU-period.
- Det är inte SU utan rektor för verksamheten som avgör om studenten kan tas emot på förskolan/skolan.
- Utdraget är endast giltigt i ett år vilket innebär att studenten behöver lämna in flera utdrag under sin utbildning. Studenten ska därför se till att alltid ha ett giltigt utdrag under hela sin utbildningstid.
- Om ett registerutdrag inte visas upp får studenten inte påbörja sin VFU-period. Det här gäller också om studenten ska göra VFU utomlands.

Kursens upplägg

Kursens innehåll

Kursen fokuserar förskollärarprofessionens allsidiga uppdrag, ett professionellt förhållningssätt och förskollärarens särskilda ansvar enligt styrdokument. Kursens mål och innehåll präglas av att det är den sista avslutande VFU-kursen med fördjupning inom det förskolepedagogiska området vad gäller etisk medvetenhet, insikt och förståelse för yrkets krav samt de förskoledidaktiska färdigheter och förmågor som krävs för professionen. Innehållet anknyter till yrkesetiska och juridiska frågor, didaktiska frågor kring lek och gruppledning. Medverkan i förskolans lokala kvalitetsarbete uppmärksammas särskilt.

Arbetsformer under VFU planerar du i samråd med din handledare. En handlingsplan för VFU-perioden utformas i samverkan mellan student och VFU-handledare utifrån förväntade studieresultat och verksamheten i förskolan.

All undervisning i kursen är obligatorisk såväl den verksamhetsförlagda, som den campusförlagda undervisningen på Stockholms universitet. VFU-V består av **verksamhetsförlagd utbildning** på VFU-förskola, **samt** en introduktionsförmiddag på zoom, ett ”mitt i kursen” seminarium och ett examinerande reflektionsseminarium. Kursen pågår mellan 2025-10-06– 2025-11-04.

Totalt består kursen av totalt **22 dagar** med campus- och verksamhetsförlagdundervisning.

Förväntade studieresultat

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:
- kommunicera med barn och möta varje barns behov, samt med didaktisk kompetens och etisk medvetenhet skapa förutsättningar för barns omsorg, utveckling och lärande,

- visa insikter om barnens och barngruppens olika förutsättningar utifrån specialpedagogiska perspektiv,
- självständigt och i samarbete med andra kritiskt granska hur egna värderingar och förskolans värdegrund enligt nationella styrdokument synliggörs och påverkar realiseringsnivån i den pedagogiska praktiken,
- självständigt och i samarbete med andra utvärdera strategier från förskolans likabehandlingsplan för att förebygga och motverka diskriminering och kränkande behandling samt analysera och främja ett medvetet jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i verksamheten utifrån ett professionellt förhållningssätt,
- kommunicera och samarbeta med barnens vårdnadshavare, i grupp och enskilt, på ett professionellt och respektfullt sätt i enlighet med nationella styrdokument för förskolan,
- självständigt planera, leda och utveckla förskolepedagogiska aktiviteter och i samverkan med andra skapa gynnsamma förutsättningar för alla barns omsorg, utveckling och lärande,
- med stöd av teori och gjorda erfarenheter formulera didaktiska ställningstaganden och frågeställningar kring lek, pedagogisk miljö, ledarskap och yrkesetik,
- självständigt och tillsammans med andra kunna analysera mål, dokumentera, utvärdera och utveckla valda moment i den pedagogiska verksamheten samt bedöma i vilken mån förskolans lokala mål och aktiviteter och metodik stödjer barns allsidiga lärande och utveckling,
- kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter och därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat kritiskt beskriva, värdera och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden för förskollärarprofessionens uppdrag och ansvar.

VFU-portföljen

VFU-portföljen är ett arbetsverktyg genom alla VFU-perioder. I VFU-portföljen finns information om kursen och här finns även kursens olika dokument samlade. Vidare är den ett verktyg för kommunikation mellan lärare, handledare och studenter med hjälp av meddelandefunktionen, möjligheten att via portföljen skicka ut information. Tänk på att bocka för ”skicka som e-post” när denna funktion används.

I VFU-portföljen återfinns även ett antal obligatoriska examinerade skriftliga uppgifter vilka beskrivs under rubriken ”Digital examination i VFU-portföljen”. Arbetet med dessa uppgifter syftar till att stödja dig i arbetet mot kursens förväntade studieresultat, och i synliggörandet av ditt eget lärande i relation till förväntade studieresultat samt att utveckla din förmåga till självvärdering.

Studenten bjuder så snart som möjligt in sin VFU-handledare till sin VFU-portfölj och tilldelar VFU-rapporten vid kursstart. På så sätt får VFU-handledaren tillgång till all information som finns i VFU-portföljen. För mer information, support och inloggning, se su.se/vfuportfolj

Litteratur

Att studera verksamhetsförlagt innebär att själva verksamheten i förskolan, utgör det huvudsakliga kursinnehållet. Litteraturen är ett kompletterande stöd för handling och reflektion över den verksamhet ni möter och de erfarenheter ni gör under VFU-perioden samt ett stöd när ni genomför uppgifter kring att leda och planera aktiviteter för barnen i förskolan. Kurslitteraturen, och det ni läst i tidigare kurser, ska användas som fördjupning för att berika och fördjupa professionsutveckling under VFU-perioden. Använd gärna texterna i samtal med din handledare och/eller förskolans arbetslag. De två artiklarna ska också refereras till i MOM4 och ligger under kursens resurser.

Obligatorisk litteratur

Ahrenkiel, A., Schmidt, C., Steen Nielsen, B., Sommer, F., Warring, N. (2013). Unnoticed Professional Competence in Day Care Work. *Nordic journal of working life studies Volume 3, nr 2,* ss.79-95.

Löfdahl, A & Folke-Fichtelius, M. (2014). Förskolans nya kostym: omsorg i termer av lärande och kunskap. *Kapet, Karlstads universitets Pedagogiska tidskrift, 10(1)*, ss. 1–15.

Handledning

Handledning kan ske på olika sätt, dels fortlöpande i direkt anslutning till verksamheten dels vid inplanerade samtal. Det är betydelsefullt för en god handledningsrelation att handledare och student diskuterar vilka respektive förväntningar de har på varandra. Utifrån detta formulerar handledare och studenten tillsammans riktlinjer för hur deras handledningsrelation utformas. Dokumentera era överenskommelser kring handledning i handlingsplanen i VFU-portföljen. Vi rekommenderar att ni schemalägger handledningstider i handlingsplanen. I avsnittet *tid i verksamhetsförlagd utbildning,* finns riktlinjer kring minsta mängd planerade handledningssamtal /vecka.

Kursen innehåller inte trepartssamtal istället finns det ett ”mitt i kursen” seminarium. Seminariet är två timmar och ges via zoom. Här får studenterna möjlighet att träffas i sin kursgrupp och följa upp sina studier halvvägs in i kursen med sin kurslärare.

Närvaro

Obligatorisk närvaro gäller under hela VFU-kursen. Detta innebär att all frånvaro ska tas igen efter sista ordinarie kursdag. Har en student varit frånvarande enstaka dagar **(max 5 arbetsdagar)** ska student och handledare göra en plan för när dessa dagar ska genomföras på VFU-förskolan (se Omexamination). Om en student har högre frånvaro eller uteblir från VFU-platsen utan att höra av sig skall handledaren snarast kontakta kursansvarig lärare. Vid

behov upprättar kursansvarig lärare och handledare en individuellplan för studentens fortsatta VFU-tid i samråd med studenten.

Om studenten inte tar igen frånvaro så är aktuellt kurstillfälle förbrukat och ses som en avbruten VFU. Kursen måste då göras om i sin helhet och ett av två möjliga tillfällen att genomföra VFU-kursen är förbrukat.

En student har rätt att genomföra en VFU-kurs totalt två gånger. Den som är frånvarande från sin verksamhetsförlagda utbildning utan giltig orsak anses ha förbrukat ett av dessa tillfällen. Om synnerliga skäl föreligger kan studenten därefter ansöka hos fakultetsnämnden om att få genomföra kursen ytterligare en gång.

Risk för underkännande

Alla förväntade studieresultat behöver uppnås för att få godkänt på VFU-kursen. Så fort VFU-handledaren bedömer att det finns en risk att studenten inte kommer att uppnå alla förväntade studieresultat ska VFU-handledaren snarast kontakta VFU-kursansvarig. Om inte alla förväntade studieresultat är uppnådda vid VFU-kursens slut ska hela VFU-perioden göras om.

En student kan i undantagsfall i förtid tvingas avbryta den verksamhetsförlagda utbildningen om:

1. Studenten uppträder synnerligen olämpligt, alternativt om studenten visar prov på grov oskicklighet.
2. Studenten väsentligen bryter mot ingångna avtal eller gällande regelverk som berör den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenten ska vid dessa fall underkännas på kursen och informeras om underkännandet i ett samtal. Orsaken till att den verksamhetsförlagda utbildningen avbrutits ska protokollföras.

Studenten ska även informeras om möjligheten att kontakta Stockholms universitets studentkår för att få stöd av kårens studentombud. Riktlinjer för disciplinärenden vid Stockholms universitet återfinns i Regelboken.

Tid i verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning bedrivs på heltid. Heltid innebär 40 timmars studietid/vecka, dvs. 8 timmar/dag. Studietimmarna ska bedrivas på plats i förskolans verksamhet. Det innebär verksamhet i barngruppen och andra förskollärаruppgifter, så som handledningstid, planeringstid och reflektionstid. De 40 studietimmarna ska fördelas enligt följande princip:

- Minst 30 timmars verksamhet tillsammans med barnen, såväl individuellt som i grupp/vecka. Här avses även sådana uppgifter som sker i anslutning till verksamhet i barngrupp och som är relevant för den pedagogiska miljön i förskolan.
- Max 3 timmar egen planerings- och reflektionstid/vecka.
- Minst 1 timmes planerat handledningssamtal/vecka.
- Resterande timmar/vecka används till andra vanligt förekommande uppgifter i förskollärarens och förskolans vardag, såsom t.ex. arbetslagsmöten, nätverksträffar,

föräldramöten, föräldrasamtal, pauser och raster. Schema för VFU-perioden samt hur tiden och innehållet planeras och fördelas ska specificeras i den obligatoriska handlingsplanen.

Ytterligare förväntas studenten under VFU-kurserna att kontinuerligt och successivt under utbildningens gång delta aktivt i följande moment:

- Ledning av barngrupper i alla förekommande situationer i verksamheten
- Planering och ledning av arbetslag
- Planering inför och deltagande vid utvecklingssamtal
- Planering inför och deltagande vid föräldramöten
- Deltagande i APT och andra möten

Examination

Kursen examineras utifrån följande underlag:

1. VFU-handledarens skriftliga bedömningsunderlag av studentens prestation VFU-rapport.
2. Dokumentation i digital VFU-portfölj.
3. Muntlig examination under seminarium.

De kursmål som inte direkt eller indirekt bedöms av handledaren i VFU-rapporten bedöms dels utifrån fullgjorda uppgifter i VFU-portföljen och dels genom aktivt deltagande i reflektionsseminarium.

Examinationer bör vara rättade senast 15 arbetsdagar efter examinationstillfället. Betyget publiceras i Ladok. Återkoppling fås via VFU-portföljen.

För att studenten ska kunna se betyg på kursen i Ladok måste samtliga examinerande och obligatoriska moment i kursen vara avklarade och godkända.

VFU-rapport

VFU-rapporten är VFU-handledarens skriftliga bedömningsunderlag för kursen. VFU-rapporten tilldelas handledaren av studenten vid kursstart och lämnas in elektroniskt i VFU-portföljen tidigast 2025-11-04 eller då studenten fullgjort samtliga VFU-dagar, dock senast en månad efter sista ordinarie kursdag, dvs 2025-12-04 (se även VFU-rapport i VFU-portföljen). Studentens prestation beskrivs och motiveras i VFU-rapporten dels i en text och dels utifrån en tvågradig/tregradig skala (studenten når målen, studenten når inte målen, studenten når målen i hög grad).

Dokumentation i digital VFU-portfölj

Dokumentationen i VFU-portföljen moment är obligatorisk och examinerande. Under rubriken professionsutveckling beskrivs momenten och dess innehåll var för sig. Det finns

också ett sammanfattande dokument under resurser i VFU-portföljen med en sammanställning av alla momenten. Nedan anges enbart deadlines för inlämning.

MOM1: Handlingsplan & schema

Handlingsplan för perioden är obligatorisk och läggs in i VFU-portföljen dagen efter introduktionsseminariet. Kursläraren kommer att läsa handlingsplanen och kommentera innehållet nästkommande vecka. Om den är godkänd klarmarkeras den annars få ni komplettera den enligt de anvisningar kursläraren gett er.

Inlämning senast 2025-10-07 i VFU-portföljen.

Inlämning av reviderade handlingsplaner senast 2025-11-04 i VFU-portföljen.

MOM2: Att organisera, genomföra och utvärdera sin ledarroll

Inlämning senast 2025-11-04 i VFU-portföljen.

MOM3: Om utvärdering i förskolans verksamhet

Inlämning senast 2025-11-04 i VFU-portföljen.

MOM4: Att vara förskollärare & leda en pedagogisk verksamhet

Inlämning senast 2025-11-04 i VFU-portföljen.

OBS! Om du har VFU-dagar att fullgöra efter reflektionsseminariet skriver du denna text när du är klar med hela VFU-perioden på förskolan.

Inlämning senast 2025-12-12 (omexaminationsdagen).

Muntlig examination vid reflektionsseminarium

Den avslutande heldagen på VFU-perioden (2025-11-04) består dels av reflektionsseminariet dels egen tid för en skriftlig examinerande reflektion i VFU-portföljen. Den del av dagen som du inte har seminarium är tänkt att användas för den avslutande uppgiften i VFU-portföljen (MOM4) som examinerar målen:

med stöd av teori och gjorda erfarenheter formulera didaktiska ställningstaganden och frågeställningar kring lek, pedagogisk miljö, ledarskap och yrkesetik,

kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter och därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet

utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat kritiskt beskriva, värdera och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden för förskollärarprofessionens uppdrag och ansvar

Inför seminariet förbereder du dig genom att vara påläst på kurslitteraturen (de två artiklarna) och ta med dem samt din laptop till campus. Du behöver också vara klar med moment 2 i VFU-portföljen. Det är fördelaktigt att vara klar med del 4a. och ha sparat ned den.

På reflektionsseminariet får ni ett färdigt case som ni ska dramatisera tillsammans med kurskamrater. Innehållet i casen kommer att fokusera olika delar av förskolläraruppdraget. Därefter följer en reflekterande gruppdiskussion kring innehållet tillsammans med kurslärare och kurskamrater med fokus på hela förskolläraruppdraget. Detta tillfälle är tänkt att vara ett seminarium som knyter ihop hela den verksamhetsförlagda utbildningen och det sista ni gör inom VFU-kurserna på förskollärarutbildningen. Instruktioner, casen och förberedelsetid ges på seminariet.

Efter dramatiseringarna blir det en timmes lunch för att åter ses för gruppsamtal som pågår ca.1 timme. De sista två timmarna av seminariet (kl.14-16) ska MOM 4 färdigställas. Detta kan ni får göra på plats i salen eller på annan plats. I del 4b ska ni koppla ihop era erfarenheter med något av casen och beskriva er blivande förskollärarroll utifrån ett relationellt perspektiv på ledarskap och att leda kollegor.

Om studenten inte har fullgjort alla sina dagar på VFU´n får man ändå komma till den muntliga examinationen förutsatt att om man i samråd med sin handledare gjort en plan för hur man ska ta igen sina dagar. OBS! Man får max ha 5 dagar att ta igen för att få delta på det muntliga reflektionsseminariet.

Omexamination

VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation Vid underkännande på grundval av VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation, eller om studenten inte slutför påbörjad VFU-kurs, har studenten rätt att genomföra samma VFU-kurs ytterligare en gång, dock inte fler än två gånger sammanlagt. Ytterligare tillfälle till examination erbjuds senast nästa gång kursen ges.

Om synnerliga skäl föreligger kan studenten ansöka hos fakultetsnämnden om att få genomföra kursen ytterligare en gång. Om studenten inte slutför påbörjad VFU inom angiven tidsram ska inget betyg sättas på kursen, dock ska en notering om att ett av två tillfällen är förbrukat göras på kursen i Ladok eller motsvarande resultatrapporteringssystem.

Omexamination VFU-portfölj:

Senast 2025-12-12 lämnar du in kompletterande text/examination i VFU-portföljen.

Omexamination muntligt reflektionsseminarium

Omexamination är 2025-12-12 kl. 9-14. Anmälan till omexamination av muntligt reflektionsseminarium görs till kursadministratör Emma.Lundhag@buv.su.se senast 25-12-05.

Reglerna för omexamination och vad som gäller vid underkänt betyg framgår av kursplanen. Observera särskilt vad som gäller vid underkänd VFU.

Betygskriterier

VG - Väl godkänd.

G - Godkänd.

U - Underkänd.

Godkänd

För att få godkänt slutbetyg på kursen krävs lägst betyget G på samtliga examinationsunderlag. Det krävs vidare 100% närvaro (all frånvaro ska tas igen innan kursen bedöms av handledaren) samt att handledaren lämnat bedömningsunderlag som visar att studenten når målen.

VFU-rapporten: VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation

Godkänt på denna del av examinationen baseras på VFU-handledares skriftliga bedömningsunderlag som motiveras i VFU-rapporten utifrån tregradig skala (studenten når målen, studenten når inte målen, studenten når målen i hög grad).

Dokumentation i digital VFU-portfölj

Godkänt på denna del av examinationen är att det finns inlägg enligt anvisade uppgifter i VFU-portföljen samt att studenten på ett godtagbart sätt genomfört anvisade uppgifter.

Muntlig examination vid reflektionsseminarium

För att bli godkänd krävs att studenten genomför en presentation med ett godtagbart innehåll i förhållande till given instruktion samt aktivt deltagande i samtal och diskussion vid seminariet.

Om särskilda skäl föreligger kan examinator efter samråd med VFU-studierektor medge den studerande befrielse från skyldigheten att delta i viss obligatorisk undervisning. Studenten kan åläggas en kompensationsuppgift.

Väl godkänd

För det högre slutbetyget VG, krävs, förutom att kraven för betyget G uppfyllts, att samtliga förväntade studieresultat som bedöms med en tregradig skala i VFU-rapporten har bedömts med: ”studenten når målen i hög grad”.

Underkänd

Betyget U ges om något av det förväntade studieresultaten i VFU-rapporten bedömts med ”studenten når inte målen”.

Vid underkännande av VFU-kurs gäller följande (ur VFU-handboken):

- studenten kallas till samtal med kursansvarig/examinator, VFU-studierektor och ibland även studievägledare
- studenten har möjlighet att kontakta Stockholms universitets studentkår (SUS), för att få stöd av kårens studentombud
- ett protokoll upprättas
- en individuell handlingsplan upprättas.

Vid underkännande på grundval av VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation, eller om studenten inte slutför påbörjad VFU-kurs, har studenten rätt att genomföra samma VFU-kurs ytterligare en gång, dock inte fler än två gånger sammanlagt. Ytterligare tillfälle till examination erbjuds senast nästa gång kursen ges.

Fusk, plagiat och självplagiering

Plagiera inte!

Här kan du läsa om vad plagiat, fusk och självplagiering är samt hur disciplinärenden hanteras vid Stockholms universitet.

För godkänt betyg ska löpande referenser och referenslista vara i huvudsak korrekta enligt Harvard-systemet som finns att tillgå via Högskolan i Borås. Texten ska även vara strukturerad och alltigenom förståelig.

Referensguide för ämnet förskoledidaktik enligt Harvardsystemet via Högskolan i Borås.

Övrig information

Arbetsmiljöfrågor under Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen arbetar kontinuerligt med ett systematiskt miljöarbete för att studenter och anställda ska få en bra och säker arbetsmiljö. Som lärarstudent är det viktigt att redan under sina studier vara medveten och ta hänsyn till möjliga arbetsmiljörisker i samband med VFU och framtida yrkesutövande.

Det är arbetsgivaren som har huvudansvaret för arbetsmiljön och har en skyldighet att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetstagare är i sin tur skyldiga att hjälpa till, följa de säkerhetsföreskrifter som finns och slå larm om de upptäcker några fel. Mer information om arbetsmiljöregler hittar du på Arbetsmiljöverket: https://www.av.se/

Under VFU omfattas studenten av VFU-skolans arbetsmiljörutiner. Rektorn är ansvarig för arbetsmiljön i verksamheten. VFU-studenten ska i första hand vända sig till handledaren om arbetsmiljöproblem uppstår. Om man behöver mer stöd utöver detta kan studenten kontakta VFU-ansvarig eller rektor på VFU-förskolan. Om du skadar dig så är du försäkrad när du gör VFU på en arbetsplats godkänd av universitetet.
Läs mer under: su.se/utbildning/din-halsa/studentforsakring